

Notat

Dato: 18.11.2019
Saksnr: 2019/106-1
Saksbehandlar: Hans Inge Gloppen

Til: Hovedutval for næring, naturressursar og innovasjon

Frå: Fylkesdirektør

Handlingsprogram for verkemiddelbruken knytt til innovasjon og næringsutvikling - løypemelding 2

Å eventuelt lage ein ny «*regional plan for innovasjon og næring*» for eit samla Vestland fylke må vere forankra som eit vedtak i «*regional planstrategi*». Med omsyn til tildeling av virkemidlar til prosjekt og aktivitetar i 2020, må den nye fylkeskommunen ha eit handlingsprogram for verkemiddelbruken knytt til innovasjon og næringsutvikling, inntil den nye overordna regionale planen er på plass. For å sikre involvering frå næringsliv, kommunar og næringsorganisasjonar inn i denne prosessen, har dei to fylkeskommunane knytt til seg ei ekstern arbeidsgruppe.

Medlemmene i arbeidsgruppa er:

- Balestrand kommune - Joakim Systaddal
- Bergen kommune - Elin Sjødin Drange
- Innovasjon Norge - Kristine Timberlid
- Næringsalliansen - Baste Tveito
- IT-Forum - Anne Mette Hjelle
- Fylkesmannen i Vestland - Bjørn Harald Haugsvær
- NCE Maritime CleanTech - Håvard Tvedte
- Høgskulen på Vestlandet – Stig Erik Jakobsen

Første samling for arbeidsgruppa var 5. november 2019. Under er ei oppsummering av innspela frå møtet:

Innspel frå møtet

«Grøn vekst» blir viktig, og då særleg som god vekstkraft i bedrifter. For å få til dette krevjast det omstilling, digitalisering og robuste, sirkulære forretningsmodellar. For næringslivet betyr det at kompetanse og rekruttering blir viktig. Handlingsprogrammet bør i mindre grad innrettast mot bransjar, og i større grad innrettast mot strategiske innsatsområder. Det er skilnad på by og bygd, og då er det viktig med nettverk og gode møteplassar for å få til eit godt samarbeid.

Fokus på vekst i eksisterande næringsliv med søkelys på utfordringar, heller enn bransjar. Kompetanse og rekruttering er gjennomgangstema for bedrifter.

Vestland treng at bedriftene i næringslivet vårt veks, særleg dei delane som ligg utanfor olje/gass. Det er heilt kritisk for Norge, og særleg Vestland, å utvikle meir variert næringsstruktur. Fleire bedrifter utover olje/gass og marin må skape fleire arbeidsplassar og jobbe med internasjonal vekst. Viss ikkje, vil vi som region få alvorlege problem framover.

Vi må også snakke om den triple botnlinja, altså at det vi ønsker oss er vekst som er både økonomisk, sosial og miljømessig berekraftig. Når det gjeld den sosiale, så handlar det mellom anna om at det skal vere eit levedyktig næringsliv og jobbar til folk i heile regionen vår. Dei prosjekta vi skal vere med på, bør svare ut alle tre.

Vi trur elles at vi framleis bør halde på dei tre stolpane – fleire gode gründerar, fleire vekstkraftige verksemdar og fleire innovative næringsmiljø innan det som går på entreprenørskap og innovasjon. Fokus må bort frå første ordet *fleire* og over på høvesvis *gode*, *vekstkraftige* og *innovative*. Altså kvaliteten heller enn kvantiteten – noko som sjølvstøtt gjer måling noko vanskelegare. Men vi kan til dømes måle overleving for gründerbedrifter etter 3 og 5 år, heller enn tal på gründerar.

Usikker på om vekst er det viktigaste, kanskje omstilling er viktigare? Bærekraft bør leggjast til grunn, og det blir viktig å få ei felles oppfatning av mål. Handlingsprogram og vidare strategiarbeid er ei konkret og god oppgåve å jobbe saman om for å få ei felles oppfatning. Det blir viktig å «sy saman» Vestland. For landbruk er det fire områder som er viktig: Næring (endring, omstilling og nyskaping), klima (landbruk er klimaavhengig), forureining (vatn, biogass, husdyrgjødsel) og rekruttering.

Verkemiddelapparatet er retta inn mot komplekse innovasjonsstrukturar, men veit vi om det er godt nok koordinert og innretta i same retning? Kva er dei særmerkte fortrinna i vår region? Har erfaring vist oss at nokre tiltak har betre effekt enn andre? Handlingsprogrammet må vera tufta på erfaring og kunnskap. Smart spesialisering, eller å utnytte våre samanliknbare fortrinn, blir viktig. Hordaland sin plan inkorporerer dette til ein viss grad, så det treng ikkje bety store endringar. Eit anna viktig moment er *balanse*, til dømes balansen mellom bærekraft og det å tena pengar, og balansen mellom entreprenøren på Vestlandet som både er næringsaktør og samfunnsbyggjar. Stikkord blir felles utfordringar på tvers, digitalisering og kunnskapsintensiv innovasjon. Dei ulike planane og verkemidlane må dra i same retning. Det er viktig med koordinering.

Sogn og Fjordane sine plandokument er bransjespesifikke, medan Hordaland sine plandokument er meir tematiske. Mykje er likt, så her er det mykje som kan slåast i hop og gjerast felles for det nye fylket. Viktige tema i handlingsprogrammet blir teknologi, digitalisering, klima og sirkulær økonomi. Både for offentleg- og privat sektor trengs det trykk og målsetting på rekruttering. Å få tak i rett kunnskap og kompetanse blir både viktig og vanskeleg. Kanskje bør det satsast meir på å utvikla eigen kompetanse? Me treng ikkje eigne program for dei «hjelpelause», men generelle verkemiddel utan ein «A og B» klasse. Det må skapast gode samarbeidsarenaer, slik at distrikta kan knyte seg tettare til økosystema i sentrale delar av fylket.

Vestland blir framstilt som vellukka i breibandstatistikken, og dette slår ut på tildelingane til fylket. Det blir viktig å jobbe for gode rammer framover, og syne dei store utfordringa og behova som finst i Vestland. Vi må ha godt breiband og digital infrastruktur i heile Vestland. Breiband, digital infrastruktur og nett via mobil, er viktig for at heile fylket skal ta del i digitaliseringa av samfunnet. Det treng ei heilskapleg tilnærming til digitalisering i kommunar, skular, helsesektor og næringsliv. Grunnleggjande IT-kompetanse blir viktig for å styrka samarbeidet i Vestland. Verkemiddelapparat og handlingsprogram må vera enkelt, overkommeleg og lett å finna fram i. Mangfald er viktig, og det trengs særleg merksemd på kvinner og eldre. Kunnskap, kompetanse og rekruttering er også viktige stikkord vidare. Vestland fylkeskommune har ei viktig rolle som samfunnsutviklar, og då må me veta kva Vestland er sterke på.

Sats på regionale nav. Verkemiddelapparatet er fragmentert og uoversiktleg/utlignende. Viktig at FK saman med andre – t.d. IN, kommunar, Siva – er tilgjengeleg i ein samlokalisert lokalt/regionalt nav. Ikkje kvar dag, men med tilbod om faste møtetidspunkt. Politikk for utvikling av næringsareal er viktig. Mindre aksept for naturinngrep, og folk er opptatt av at eige næringsareal ikkje blir berørt. FK kan ha ein rolle i å få fram fakta og kunnskap, og kan ha ei viktig oppgåve med å leggja til rette for møteplassar som sikrar ein god prosess. Det bør i større grad også tenkjast fortetting når det gjeld utvikling av industriområder.

Den vedtekne Strategisk Næringsplan for Bergens regionen 2015-2020 bør inngå i planverket. Denne planen har HFK eit ansvar for å følge opp, slik at når den utgår i 2020, må det lagast ein form for sluttrapport. Men dette vil det truleg bli eigne prosessar på.

Oppfølging

Sekretariatet, som er sett saman av to administrativt tilsette frå kvart av fylka, skal no arbeide fram eit forslag til handlingsprogram. Arbeidsgruppa saman med resten av administrasjonen bidrar med innspel.

Handlingsprogrammet skal samkøyrast med den økonomiske ramma. Endelege vedtak i fylkesbudsjett og statsbudsjett i desember 2019 blir viktig i så måte. Leiargruppa i avdelinga er bedt om å gjera ei vurdering av om handlingsprogrammet skal få fram økonomi og arbeidsoppgåver for alle seksjonane i heile avdelinga. Handlingsprogrammet vil i så fall ikkje berre visa prioriteringar for søkbare midlar, men og meir informasjon om neste års aktivitetsnivå.

Vidare utkast til handlingsprogram vert i tur og orden presentert for arbeidsgruppa, leiargruppa og styringsgruppa (Næringsforum Vestland) til drøfting i løpet av desember/januar. Direktøren si tilråding vert sendt til Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon i slutten av januar 2020. Endeleg politisk hansaming vert i Hovudutval for næring, naturressursar og innovasjon 19. februar 2020.